

Tomáš Spevák – posudek vedoucího bakalářské práce.

Pro Tomáše Speváka je na prvním místě zájem o techniku realistické malby. Zkoumá možnosti realistického zobrazení v tradici klasické malby

Na motivu žraloka pod vodou a dvou obrazech s detaily automobilů si vyzkoušel téměř superrealistickou malbu, která se blížila fotografickému zobrazení.

V motivu lidských těl napadených žralokem zvolil Spevák a téma, které také ~~to~~ současně vybízí k uvolněnějšímu expresivnějšímu malířskému projevu v intencích realistické malby. Určité rozvolnění rukopisu je však na těchto obrazech poměrně velmi mírné, nepodtrhuje motiv do výraznější exprese a nedává mu ani větší intenzitu. Souvisí to zřejmě i s barevností, která je potlačena na několik málo barev. Namísto promalování malby čistými barvami je redukce ve svém důsledku chudá a monotónní, motivy jsou jaksi zahaleny do zašlé, nevýrazné stejnoměrnosti. Použité barvy jsou zastřené přidáním černí nebo jiných tmavých tónů, malba je tak bez kontrastů a dynamického napětí mezi barvami. Namísto barevné výstavby používá Spevák spíše zesvětlování a ztmavování několika málo barev přidáním běloby nebo černě. Působení je tak přes hrůznost námětu nepřesvědčivé, potlačeno na ilustrativní chladnost. Kompozice zasazených částí těl jsou v menších obrazech celkem neproblematické. U větších pláten chybí důkladnější práce s průpravnými skicami, ve kterých by se propracovala kompoziční řešení. Ta jsou pak ve finálních obrazech nedořešená. Potrhaná těla, i obrazy syrových kusů masa vystavených v řeznických pultech jsou si podobná, o to také Spevákovi jde - cit.: „Zdá se ovšem, že v detailu jsou to na pohled dvě téměř totožné věci, které však člověk začne vnímat odlišně až v širším kontextu toho, o kterou oběť se vlastně jedná. Je zvláštní jak dokáže žralok pokořit člověka a zařadit ho do této souvislosti s nižšími tvory představenými v obchodě. Vědomě se snažím zobrazit děsivou scénu a pohled do chladicího boxu stejným rukopisem a podpořit tak ještě tuto zvláštní souvislost.“ (konec cit.). Myslím že žralok je pro člověka nebezpečný a může jej zranit a zabít, to víme všichni. Pokousané a znetvořené tělo po útoku vypadá samozřejmě jako kusy masa na pultě řezníka, tak ale vypadá každé roztrhané tělo, ať už je roztrhané z jakéhokoliv důvodu. Odlišný kontext a tím i vnímání o jaké maso jde je v obrazech již vyjádřen – pokousaná lidská těla a kusy masa v řeznictví jsou jasně čitelná – není tedy co objevovat. Tomáš Spevák dále říká, že, cituji: „Myslím, že žádného člověka by nenapadlo, že může takto skončit – v ponižující poloze se zdeformovaným tělem připomínajícím hovězí jatka je degradován na nižší místo potravní pyramidy žralokem, který je vládcem pod vodou.“

Naopak, minimálně mne, a myslím, že spíše každého by napadlo, jak můžeme skončit. Protože jak jinak si můžeme představit že by člověk mohl skončit po napadení žralokem, který je mu ve vodě, ve svém živlu, nadřazen? Pokud ovšem není v železné kleci a s harpunou, pak si můžeme představit i jiné scénáře.

Tomáš Spevák je schopen zvládat technické aspekty realistické malby. Dosáhl v ní určité bravury, je ovšem třeba vyvarovat se manýristických prvků, malířských efektů, které jen povrchně odkazují na uvolněnější projev. Dlouhodobě se snaží vypořádat s problematikou volby tématu v souvislosti s realistickým formálním zpracováním. Zde vidím největší problém, který ovšem platí obecně pro realistické malby tohoto typu. Otázku možných přesahů motivů, jejich obsahový posun, vidím jako zásadní problém dosavadní Spevákovy tvorby. Rád bych viděl tematický přesah a přesah do jiné sféry, o kterém autor mluví. Obrazy z mého pohledu zůstávají stále příliš pouze v rovině znázorňujícího a napodobujícího výseku reality. Z této pasti se nejzdařileji snaží vymanit obraz ležící mužské figury na potrhané fotografii přicvaknuté na modrém pozadí. Oproti autorovi, který cítí - cituji: „...jistou strnulost a ucpanost tohoto obrazu...“ si myslím že v tomto jediném obraze celé série Spevák naznačil možnost jak dostat do motivu přesah a jiné dimenze. Obraz je ucpaný a snad i strnulý, ale v jisté fázi rozpracovanosti nebyl, a pokud takový je, tak se dá znovu opravit, vylepšit a

dodělat. Spevákoví obraz jen barevně zesinal a připodobnil se tak ostatním z celé série. Obraz ale nabízí obecnější čtení než jen ilustraci případu napadení člověka žralokem, což je velmi řídká a dost ojedinělá záležitost. Pokud je možné obraz chápat jako výraz poničení, destrukce, roztrhání apod. obecně, a navíc v různých rovinách, pak je to právě takto pojatý námět. Je zde nejen zobrazení pokousaného těla, ale tělo vidíme vyobrazeno na části fotografie, která je potrhána a perforovaná, a ta je pak ještě prošpikována přicvaknutými skobičkami k podložce, která může být stěnou, opět s prasklinou nebo krakely či odpadnutým místem barvy a jiným detailem, který by ještě rozšířil motiv o další významy. Nashromáždily se tu tak nejméně tři druhy poškození v různých rovinách, a to dává možnost obecnějšího čtení a přesahu, než jen omezení na jednu konkrétní nešťastnou nehodu. Navíc se zde odehrává mnohem bohatší a zajímavější malířská hra, nejen vizuálně, ale i co do reflexe různých stylů malby a její historie. Realistická, téměř iluzivní malba je tu v kontrastu k monochromní malbou modrého pozadí, proložena téměř abstraktními formami tvořící okraje potrhane fotografie, které mají podobnost s tvary na obrazech amerického abstraktního expresionisty Clifforda Stilla. Tyto roviny obraz obohacují, dynamizují jej po formální i obsahové stránce, nemění ovšem nic na jeho základním obsahu a hlavním poselství, pokud se to tak dá nazvat. Kéž by se tak dělo i v obrazech ostatních.

Hodnotím práci stupněm C.

Tomáš Lahoda, ak.mal.
Vedoucí ateliéru Malba I.
FaVU VUT Brno

